

KOMENTÁŘ

K 31. prosinci 2023 žilo na území Jihomoravského kraje 1 226 749 obyvatel, proti konci roku 2022 se počet obyvatel zvýšil o 9 549 osob. Na přírůstku počtu obyvatel se podílelo pouze stěhování, do kraje se přistěhovalo o 11 206 osob více, než se z kraje vystěhovalo. Přirozenou cestou by se počet obyvatel snížil, neboť zemřelo o 1 657 osob více, než se živě narodilo.

Počet obyvatel meziročně vzrostl ve všech okresech Jihomoravského kraje s výjimkou Hodonína. Ve všech okresech (opět s výjimkou okresu Hodonín) byl zaznamenán přírůstek obyvatel stěhování. Přirozený úbytek obyvatel vykázaly bez výjimky všechny okresy v kraji. Nejvíce obyvatel, a to 4 465, přibýlo v okrese Brno-město. Počet obyvatel Jihomoravského kraje se zvyšuje nepřetržitě již od roku 2003 (tedy 21 let).

Na konci roku 2023 žilo v Jihomoravském kraji **600 514 mužů** (49,0 %) a **626 208 žen** (51,0 %), na 1 000 mužů tak připadalo 1 043 žen. Z okresů kraje byl nejvyšší podíl žen v populaci okresu Brno-město, podíl 51,6 % žen znamenal, že na 1 000 mužů připadalo 1 064 žen. Odlišná situace v podílu pohlaví ale byla v dělení podle základních věkových skupin. Ve věkových skupinách 0 až 14 let a 15 až 64 let byl v kraji vyšší podíl mužů (51,2 %, resp. 50,7 %), stejně tak tomu bylo i ve všech okresech kraje. Pouze ve věkové skupině 65 a více let se projevila výrazná převaha žen - 58,2 % žen oproti 41,8 % mužů (na 1 000 mužů této věkové skupiny připadalo 1 393 žen).

Z pohledu věkové skladby obyvatelstva největší část obyvatel tvoří osoby **ve věku 15 až 64 let** (777,4 tis. osob, tj. **63,4 % celku**), následuje skupina obyvatel **ve věku 65 a více let** (250,9 tis., tj. **20,5 %**), nejnižší podíl, a to **16,2 %**, tvoří **obyvatelé ve věku do 14 let** (198,4 tis. osob). Rok 2004 byl posledním rokem, ve kterém podíl dětské složky obyvatel (14,7 %) převýšil podíl obyvatel ve věku 65 a více let (14,6 %). Podíl dětské složky obyvatel v kraji se po předchozím postupném snižování (minimum 13,8 % v roce 2008) od roku 2009 zvyšoval. Čtrnáctiletý růst tohoto podílu ukončil rok 2023, ve kterém meziročně klesl o 0,3 procentního bodu na již zmíněných 16,2 %. Pro ilustraci dlouhodobého vývoje lze uvést podíly jednotlivých věkových skupin v roce 1991 - podíl dětí tvořil 20,6 %, podíl osob ve věku 15 až 64 let dosáhl 66,0 % a osob starších 65 let bylo 13,4 %. Z okresů kraje byl na konci roku 2023 nejvyšší podíl dětí z celku v okrese Brno-venkov (18,2 %), nejnižší v okrese Hodonín (14,3 %). Nejvyšší podíl obyvatel ve věku 15 až 64 let byl v okrese Brno-město (63,9 %), nejnižší v okrese Blansko (62,2 %). Nejvyšší podíl obyvatel nejstarší věkové skupiny byl v okrese Hodonín (22,4 %), nejnižší pak v okrese Brno-venkov (18,6 %).

Ze zastoupení 3 základních věkových skupin obyvatel kraje jsou konstruovány indexy stáří, závislosti či ekonomického zatížení. Hodnota **indexu stáří** udává, že na 100 dětí v kraji připadlo 126,5 osob starších 65 let. Hodnota **indexu ekonomické závislosti mladých** udává, že na 100 obyvatel ve věku 20 až 64 let připadá 36,9 mladých do 19 let, hodnota **indexu ekonomické závislosti seniorů** udává, že na 100 obyvatel ve věku 20 až 64 let připadá 35,2 osob starších 65 let a konečně hodnota **indexu ekonomické závislosti (zatížení)** udává, že na 100 obyvatel ve věku 20 až 64 let připadá 72,0 obyvatel v „předproduktivním“ a „poproduktivním“ věku.

Průměrný věk obyvatel Jihomoravského kraje na konci roku 2023 dosáhl 42,7 roku, ženám bylo v průměru 44,1 roku a mužům 41,2 let. Průměrný věk v kraji se od roku 1991 zvýšil o 5,9 roku, u mužů se zvýšil o 6,4 roku a průměrný věk žen vzrostl o 5,6 roku. Nejvyšší průměrný věk podle pohlaví měli obyvatelé okresu Hodonín – muži 42,8 let, ženy 46,0 let, naopak nejnižší průměrný věk byl zaznamenán v okrese Brno-venkov – muži 40,2 let a ženy 42,5 roku.

V průběhu roku 2023 se v Jihomoravském kraji **živě narodilo 10 669 dětí**, což bylo proti roku 2022 o 1 409 dětí méně. Nejvyšší porodnost byla v okrese Brno-město, kde na 1 000 obyvatel připadlo 9,6 živě narozených dětí. Mezi narozenými dětmi zpravidla převažují chlapci, což platilo i v roce 2023, kdy se narodilo 5 449 chlapců a 5 220 děvčat. V okrese Blansko ale chlapci tvořili jen 48,8 % ze živě narozených dětí, naproti tomu v okrese Hodonín chlapci tvořili 53,4 % narozených dětí. Mimo manželství se ve sledovaném období narodilo 4 501 dětí (meziročně o 701 dětí méně), tedy 42,2 % ze živě narozených (v rámci ČR to bylo 47,1 %). Nejvyšší podíl narozených v kraji mimo manželství byl v okrese Znojmo (53,3 %), nejnižší v okrese Brno-venkov (38,5 %).

V průběhu roku 2023 **zemřelo** v Jihomoravském kraji **12 326 osob** (6 205 mužů a 6 121 žen), což bylo o 1 018 osob méně než ve stejném období předcházejícího roku, tedy období, které bylo ovlivněno doznívající nepříznivou epidemickou situací. Nejvyšší hrubá míra úmrtnosti byla v okrese Znojmo, na 1 000 obyvatel zde připadlo 11,0 zemřelých. Nejnižší úmrtnost (9,2 zemřelých na 1 000 obyvatel) byla v okrese Brno-venkov.

Do Jihomoravského kraje se v průběhu roku 2023 **přistěhovalo 26 030 osob**, tedy o 17 174 osob méně než ve srovnatelném období předcházejícího roku. Ve srovnání s rokem 2022, kdy k nám dorazila migrační vlna

z Ukrajiny, to sice znamená téměř 40% pokles (z ciziny 54% pokles), nicméně oproti průměru stejných období let 2014 až 2021 je to počet dvojnásobný (u přistěhovalých z ciziny téměř trojnásobný). Z ostatních krajů ČR se přistěhovalo 9 511 osob (36,5 % přistěhovalých), 16 519 osob přišlo ze zahraničí (63,5 % přistěhovalých). Většina přistěhovalých z ciziny mířila do Brna (9 082 osob čili 55,0 % krajského celku). Ve stejném období se z kraje **vystěhovalo 14 824 osob** (o 5 518 osob více než v roce 2022). Do ostatních krajů ČR se vystěhovalo 9 895 osob (66,7 % vystěhovalých) a 4 929 osob se odstěhovalo do zahraničí (33,3 % vystěhovalých) – toto číslo zahrnuje i ukončování pobytu osobám s dočasnou ochranou, které se nedostavily do stanoveného termínu k vylepení vízového štítku do cestovního dokladu. Počet obyvatel v kraji se tak stěhováním zvýšil o 11 206 osob.

Jihomoravská nej... v roce 2023¹⁾

Ukazatel	Tři obce s nejnižší hodnotou	Okres	Hodnota v roce 2023	Tři obce s nejvyšší hodnotou	Okres	Hodnota v roce 2023
Počet obyvatel k 31. 12.	Ústup Zblovce Makov	BK ZN BK	38 40 44	Brno Znojmo Břeclav	BM ZN BV	400 566 34 160 24 863
Průměrný věk celkem (roky)	Zhoř Holubice Malešovice	BO VY BO	34,5 35,1 35,8	Zblovce Podhradí nad Dyjí Louka	ZN ZN BK	56,5 54,0 53,7
Průměrný věk mužů (roky)	Kupařovice Říkonín Stošikovice na Louce	BO BO ZN	34,0 34,5 34,7	Zblovce Makov Podhradí nad Dyjí	ZN BK ZN	54,7 52,6 51,8
Průměrný věk žen (roky)	Zhoř Holubice Malešovice	BO VY BO	33,4 35,4 36,0	Zblovce Louka Nelepeč-Zernůvka	ZN BK BO	58,9 58,0 56,6
Podíl obyvatel ve věku 0 až 14 let (%)	Zblovce Oslnovice Úsuší	ZN ZN BO	2,5 5,9 6,3	Katov Krasová Holubice	BO BK VY	27,7 26,9 25,7
Podíl obyvatel ve věku 15 až 64 let (%)	Lubné Bukovice Podhradí nad Dyjí	BO BOI ZN	51,0 51,6 51,9	Křepice Úsuší Našiměřice	ZN BO ZN	75,5 74,6 73,5
Podíl obyvatel ve věku 65 a více let (%)	Zhoř Malešovice Ústup	BO BO BK	7,9 10,3 10,5	Zblovce Podhradí nad Dyjí Louka	ZN ZN BK	42,5 40,7 39,3
Index stáří (počet osob ve věku 65+ let na 100 dětí ve věku 0-14 let)	Zhoř Malešovice Kupařovice	BO BO BO	35,3 46,2 48,9	Zblovce Louka Oslnovice	ZN BK ZN	1 700,0 600,0 550,0
Index závislosti mladých (počet mladých ve věku 0-19 let na 100 osob ve věku 20-64 let)	Zblovce, Oslnovice Křepice Skalka	ZN ZN HO	15,0 16,5 17,4	Bukovice Katov Lubné	BO BO BO	63,4 62,2 59,1
Index závislosti seniorů (počet osob ve věku 65+ let na 100 osob ve věku 20-64 let)	Zhoř Křížanovice u Vyškova Malešovice	BO VY BO	12,5 15,4 16,5	Zblovce Podhradí nad Dyjí Louka	ZN ZN BK	85,0 81,5 77,4
Index ekonomického závislosti (počet osob ve věku 0-19 a 65+ na 100 osob ve věku 20-64 let)	Křepice Křížanovice u Vyškova Medlice	ZN VY ZN	39,2 39,4 46,1	Březina Lubné Bukovice	VY BO BO	122,7 122,0 106,0
Přirozený přírůstek (úbytek) na 1 000 obyvatel (‰)	Synalov Bojanovice Kozárov	BO ZN BK	-44,2 -38,7 -34,2	Tasovice Uhřice Stálky	BK BK ZN	29,0 23,5 18,0
Migrační přírůstek (úbytek) na 1 000 obyvatel (‰)	Vysočany Boskovštejn Zblovce	ZN ZN ZN	-120,9 -116,2 -100,0	Hodonín Velké Němčice Lazinov	BK BV BK	625,9 206,6 171,1
Celkový přírůstek (úbytek) na 1 000 obyvatel (‰)	Vysočany Boskovštejn Zblovce	ZN ZN ZN	-120,9 -116,2 -100,0	Hodonín Velké Němčice Lazinov	BK BV BK	625,9 205,1 171,1
Počet žen na 1 000 mužů	Prostřední Poříčí Zblovce Podmyče	BK ZN ZN	725 739 742	Nové Bránice Makov Kadov	BO BK ZN	1 387 1 316 1 262

¹⁾ bez údajů VÚ Březina, okres Vyškov

ZKRATKY OKRESŮ: BK - Blansko, BM - Brno-město, BO - Brno-venkov, BV - Břeclav, HO - Hodonín, VY - Vyškov, ZN - Znojmo

V 50 městech Jihomoravského kraje žilo na začátku roku 2023 celkem 750 867 obyvatel. K **31. 12. 2023** zde žilo **757 127 obyvatel**, v průběhu roku se tak počet obyvatel ve městech **zvýšil o 6 260 osob**. Podíl městského obyvatelstva na konci roku 2023 činil v kraji 61,7 %, proti roku 2022 se víceméně nezměnil. **Zvýšení počtu obyvatel měst** je pouze zásluha stěhování - do měst se přistěhovalo o 7 443 obyvatel více, než se z měst vystěhovalo. Počet obyvatel měst by přirozenou cestou poklesl - ve městech se narodilo o 1 183 osob méně, než jich zemřelo.

Počet obyvatel se snížil celkem v 19 městech, v absolutním vyjádření nejvýrazněji v Hodoníně (pokles o 148 osob), ve Velkých Pavlovicích (o 60 osob) a v Kyjově a Podivíně (shodně o 45 osob). V přepočtu na 1 000 obyvatel byl ale nejvyšší úbytek zaznamenán ve městech Velké Pavlovice (o 19,43 ‰), Olešnice (o 16,27 ‰) a v Podivíně (o 15,26 ‰). Celkem ve dvanácti jihomoravských městech byl zaznamenán úbytek počtu obyvatel stěhování i přirozenou cestou.

Zvýšení počtu obyvatel bylo zaznamenáno v 31 jihomoravských městech. Nejvyšší absolutní přírůstky počtu obyvatel byly zjištěny v Brně (4 465 obyvatel), v Pohořelicích (402 obyvatel) a v Břeclavi (319 obyvatel). V přepočtu na 1 000 obyvatel byl ale nejvyšší přírůstek obyvatel zaznamenán v Pohořelicích (69,26 na 1 000 obyvatel), Letovicích (34,89 na 1 000 obyvatel), a v Hustopečích (vzrůst o 23,64 ‰). Pouze v šesti městech v kraji byl zaznamenán současně přírůstek počtu obyvatel stěhování i přirozenou cestou.